

POSTANOWIENIE

5 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 5 grudnia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M. H. i K. H.
przeciwko S. spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej S. spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Okręgowego w Rybniku
z 4 grudnia 2024 r., II Ca 382/24,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz każdego z powodów kwoty po 1350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

[PG]

UZASADNIENIE

Pozwem skierowanym przeciwko S. S.A. w W., powodowie – K. H. i M. H. wnieśli, w szczególności, o: zasądzenie od pozwanego Banku na powoda M. H. kwoty 27,256,26 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 14 listopada 2022 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu połowy nienależnie pobranych świadczeń z tytułu spornej umowy kredytu na cele mieszkaniowe [...] nr [...] z 23 czerwca 2008 r., której powód był stroną; zasądzenie od pozwanego Banku na

rzecz powódki K. H. kwoty 27256,26 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 14 listopada 2022 r. do dnia zapłaty tytułem połowy nienależnie pobranych świadczeń z tytułu powyższej umowy kredytu na cele mieszkaniowe z 23 czerwca 2008 r., której powódka była stroną. Umowę kredytu na cele mieszkaniowe [...] nr [...] z 23 czerwca 2008 r. powodowie K. H. i M. H. zawarli, pozostając wówczas w związku małżeńskim, z poprzednikiem prawnym pozwanego – K. S.A. w W. Obecnie powodowie nie są małżeństwem, które zostało rozwiązane wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z 11 września 2019 r.

W odpowiedzi na pozew pozwany Bank wniósł o oddalenie powództwa w całości.

Wyrokiem z 20 lutego 2024 r. Sąd Rejonowy w Rybniku w szczególności, w pkt 1. zasądził od pozwanego S. S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda M. H. kwotę 27.256,26 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 26 listopada 2022 r. do dnia zapłaty; pkt. 2 zasądził od pozwanego S. S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki K. H. kwotę 27.256,26 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 26 listopada 2022 r. do dnia zapłaty; pkt 3 oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

Apelację od tego wyroku wniosła strona pozwana, zaskarżając go odnośnie do pkt.: 1,2,4 oraz 5 rozstrzygnięcia. W apelacji zarzucano, że Sąd I Instancji wydając wyrok, w zaskarżonym zakresie, dopuścił się naruszenia wyszczególnionych w jej treści przepisów prawa procesowego oraz materialnego. W rezultacie strona pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonym zakresie. Jednocześnie w przypadku uwzględnienia przez Sąd II instancji podniesionego przez pozwanego zarzutu zatrzymania, pozwany Bank wniósł o poczynienie w tym zakresie stosownej adnotacji w sentencji rozstrzygnięcia Sądu odwoławczego wraz z zastrzeżeniem, że odsetki za opóźnienie są należne stronie powodowej od momentu zaoferowania zwrotu świadczeń przez stronę powodową.

W odpowiedzi na apelację strona powodowa wniosła o jej oddalenie w całości.

W ocenie Sądu Okręgowego w Rybniku apelacja pozwanego była bezzasadna. Zdaniem Sądu II instancji należało uznać, że skutek zawarcia w

spornej umowie kredytowej niedozwolonych postanowień umownych (abuzywnych), umowa nie mogła zostać utrzymana w mocy, a okoliczność przedterminowej i całkowitej spłaty kredytu nie stanowiła przeszkody do dokonania oceny abuzywności kwestionowanych przez stronę powodową zapisów umowy kredytu, w efekcie do ustalenia jej nieważności i uwzględnienia opartego na zarzucie nieważności roszczenia o zapłatę. Pozwany, nie dopełniając ciążących na nim obowiązków informacyjnych, nie wykazał także, jak przyjął Sąd II instancji, podnoszonego w kategoriach zarzutu apelacji, zarzutu zatrzymania, który Sąd ten uznał za nadużycie prawa podmiotowego w rozumieniu art. 5 k.c. Nie odniósł również skutku podniesiony przez stronę skarżącą zarzut potrącenia.

Ostatecznie wyrokiem z 4 grudnia 2024 r., Sąd Okręgowy w Rybniku oddalił apelację pozwanego jako całkowicie bezzasadną.

Pozwany S. S.A. z siedzibą w W., skargą kasacyjną zaskarżył powyższy wyrok Sądu Okręgowego w Rybniku z 4 grudnia 2024 r. w całości. Skargę tę oparł na zarzutach naruszenia przepisów prawa materialnego, poprzez ich błędną wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, tj.: art. 385¹ § 1 k.c.; art. 385¹ § 1 k.c. i art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13; art. 385¹ § 1 k.c. i § 3 k.c. oraz art. 385² k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13; art. 385¹ § 1 i § 3 k.c. oraz art. 385² k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13; w przypadku natomiast przyjęcia przez Sąd Najwyższy, że umowna klauzula kursowa jest abuzywna zarzucił naruszenie: art. 385¹ § 1 i 2 k.c.; art. 65 § 1 i 2 k.c.; art. 56 k.c. w zw. z art. 41 ustawy - Prawo wekslowe, stosowanego na zasadzie *analogii legis*; art. 56 k.c. w zw. z art. 358 § 2 k.c., oraz art. 56 k.c. w zw. ze wskazanymi w przypisie do tego punktu kilkudziesięcioma przepisami; art. 69 ust. 3 ustawy - Prawo bankowe w zw. art. 385¹ § 1 i 2 k.c.; w przypadku, zaś, przyjęcia przez Sąd Najwyższy, że umowna klauzula kursowa jest abuzywna i jednocześnie uznanie powyższych podstaw kasacyjnych za bezzasadne, zarzucił naruszenie: art. 385¹ § 1 i 2 k.c.; art. 358 § 2 k.c. w zw. z art. 385¹ § 1 i 2 k.c.; art. 58 § 1 i 3 k.c. w zw. z art. 385¹ § 1 i § 2 k.c. oraz w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13; art. 410 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c.; 455 k.c.; art. 411 pkt 2 k.c. w zw. z art. 5 k.c. i art. 385¹ § 1 k.c.; art. 411 pkt 4 k.c. w zw. z art. 5 k.c. i art. 385¹ § 1 k.c.

Na podstawie art. 398⁴ § 2 k.p.c. w związku z art. art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

oraz 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. skarżący wniósł o przyjęcie jego skargi do rozpoznania, ze względu na - istnienie potrzeby wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. art. 385¹ § 1 i 2 k.c., odnośnie do kwestii, „które postanowienia charakterystyczne dla umów kredytu indeksowanych do franka szwajcarskiego są abuzywne, a w przypadku stwierdzenia przez sąd, że uprawnienie banku do ustalania kursu franka szwajcarskiego narusza rażąco interesy konsumenta i jest niezgodne z dobrymi obyczajami: czy abuzywna jest wówczas wyłącznie Klauzula Kursowa określająca sposób ustalenia wartości franka szwajcarskiego, czy też wszystkie postanowienia dotyczące indeksacji kredytu, tj. Klauzula Kursowa i Klauzula Ryzyka Walutowego stanowiąca, że wysokość zobowiązań z umowy kredytu zależna jest od zmiennej na przestrzeni obowiązywania umowy wartości waluty obcej?”(1); oraz z uwagi na - występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polegające na konieczności odniesienia się przez Sąd Najwyższy do następujących kwestii: „czy na etapie oceny możliwości obowiązywania umowy po usunięciu postanowienia abuzywnego, tj. na etapie, poprzedzającym etap zastępowania postanowienia abuzywnego przepisem dyspozytywnym, o którym mowa w orzeczeniach TSUE C-26/13 Kdsler, C-260/18 Dziubak i C-932/19 OTP Jelzalogbank Zrt, dopuszczalne jest ustalenie treści umowy (stosunku prawnego) w zakresie, który był regulowany przez abuzywną normę, na podstawie art. 65 § 1 i 2 k.c. lub art. 56 k.c. w zw. z art. 41 ustawy - Prawo wekslowe lub art. 56 k.c. w zw. z art. 358 § 2 k.c. lub art. 56 k.c. w zw. ze wskazanymi w przypisie kilkudziesięcioma przepisami, z których na zasadzie analogii iuris lub analogii legis wynika, że w polskim prawie obowiązuje generalna norma, zgodnie z którą wartość waluty obcej określa się według kursu średniego NBP?”(2); „czy oceniając możliwości obowiązywania umowy kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego, po usunięciu postanowienia abuzywnego zgodnie z prawem krajowym, należy brać pod uwagę stan prawny z: (i) dnia zawarcia umowy, (ii) dnia powstania sporu czy (iii) dnia orzekania?”(3); „czy jeżeli bez abuzywnego postanowienia umowa kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego nie może obowiązywać, to dochodzi do automatycznej jego substytucji normą dyspozytywną, o ile tylko zastosowanie środków krajowych zapewnia doprowadzenie do sytuacji jaka miałby miejsce, gdyby umowa nie

zawierała tego abuzywnego postanowienia?”(4); „czy art. 358 § 2 k.c. stanowi szczegółowy przepis dyspozytywny, który znajduje zastosowanie z mocy prawa (automatycznie) w miejsce abuzywnej Klauzuli Kursowej określającej sposób ustalenia kursu franka szwajcarskiego, na potrzeby operacji związanych z indeksowaniem przy wypłacie i przy spłacie kredytu?”(5); „czy rozważając unieważnienie umowy o kredyt indeksowany do waluty obcej na skutek uznania, że postanowienia odsyłające do tabeli kursów (klauzula kursowa) mają charakter niedozwolony należy mieć na względzie wyłącznie oświadczenie kredytobiorcy, czy badać również, czy określone rozstrzygnięcie prowadzi do zrealizowania celu Dyrektywy 93/13 z dnia 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich?”(6); „czy kredytobiorca może domagać się od banku zwrotu kwot świadczonych w wykonaniu umowy kredytu uznanej następnie za nieważną z powodu abuzywności zawartych w niej klauzul i czy badanie kwestii abuzywności kwestionowanych przez kredytobiorcę klauzul umownych przez sąd jest w ogóle dopuszczalne w sytuacji, gdy kredyt został całkowicie spłacony, nadto przed terminem wymagalności określonym w umowie kredytu oraz kilka lat przed wytoczeniem powództwa - w tym w świetle zgodności takiego świadczenia z zasadami współżycia społecznego?”(7).

We wnioskach skarżący domagał się, w szczególności, uchylecia zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w Rybniku do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę powodowie wnieśli o odmówienie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 5400 zł, ewentualnie, oddalenie skargi kasacyjnej, zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 5400 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, Nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Skarżący powołał się w skardze kasacyjnej na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., lecz żadna z nich nie wystąpiła.

Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) polega na sformułowaniu tego zagadnienia, wskazaniu przepisu, na tle którego ono powstało i przedstawieniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz.11, z 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002,

nr 12, poz. 151, z 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ. i z 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ. i z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

W odniesieniu do podnoszonych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania kwestii prawnych i wątpliwości interpretacyjnych dotyczących tzw. kredytów frankowych należy stwierdzić, że zostały już one wyjaśnione szczegółowo w orzecznictwie sądowym (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego w sprawach I CSK 2225/23, I CSK 2268/23, I CSK 2291/23 i I CSK 2334/23 oraz wyroki w sprawach II CSKP 957/23, II CSKP 1002/23, II CSKP 1956/22, II CSKP 2164/22 i II CSKP 2295/22, II CSKP 690/23, II CSKP 1996/22, II CSKP 2231/22 i II CSKP 278/23, II CSKP 380/23, II CSKP 617/23). Natomiast wykonanie spornej umowy przez powodów wskutek uregulowania całego zadłużenia nie wykluczało badania jej pod kątem abuzywnych postanowień i ich wpływu na jej byt prawny, a w konsekwencji i na ocenę ich roszczenia o zwrot spełnionych świadczeń na podstawie umowy kredytu, która okazała się nieważna. Z przepisów dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich nie sposób wyprowadzić zróżnicowania prawnej ochrony konsumentów w zależności od tego, czy umowa została już wykonana, czy też jest jeszcze wykonywana (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z 27 maja 2022 r., II CSKP 377/22 oraz z dnia 14 listopada 2025 r. II CSKP 852/24).

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł zgodnie z art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., art. 391 § 1

k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c., przy uwzględnieniu § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt. 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2023 poz.1935 ze zm), mając na uwadze okoliczność, iż odpowiedź na skargę kasacyjną w imieniu obydwu powodów została złożona w jednym piśmie procesowym. Orzeczenie o odsetkach od zasądzonych kosztów postępowania kasacyjnego znajduje uzasadnienie w art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 19 ust. 1 i art. 31 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 614) oraz przy uwzględnieniu § 2a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności.

[PG]

[a.ł]